

Ilmailuonnettomuuksien ja vaaratilanteiden tutkinta turvallisuuden edistäjänä

Johtaja, dosentti

Veli-Pekka Nurmi

Onnettomuustutkintakeskus

ONNETTOMUUSTUTKINTAKESKUS
itsenäinen ja
riippumaton tutkintaviranomainen
oikeusministeriön yhteydessä

Onnettomuuksien tutkintaa ohjaava lainsäädäntö

Merionnettomuusdirektiivi
2009/18/EY

Direktiivi rautateiden
turvallisuudesta
(EU) 2016/798

Solas-laki
527/2011

Turvallisuustutkintalaki
(525/2011)

Laki
sotilasilmaluonnettomuuksien
tutkinnasta
526/2011

EU:n asetus
merionnettomuuksien
tutkinnasta
1286/2011

EU:n
ilmaluonnettomuusasetus
996/2010

Laki
tie- ja maastoliikenne-
onnettomuuksien tutkinnasta
1512/2016

Ilmailututkinnot 2017-2018

- L2018-03 Vakava vaaratilanne Kokkola-Pietarsaaren lentoasemalla 22.3.2018
- L2018-02 Vakavat vaaratilanteet Helsinki-Vantaan lentoasemalla 23.1.2018 ja 24.1.2018
- L2018-01 Ilma-aluksen päällikön kuolemaan johtanut onnettomuus Kittilän lentoasemalla 4.1.2017
- L2017-06 Liikennelentokoneen evakuoiminen matkustamossa olleen savun vuoksi Turun lentoasemalle 3.12.2017
- L2017-05 Liikennelentokoneen hallinnan menetys laskukiidossa Turun lentoasemalla 25.10.2017
- L2017-04 Lento-onnettomuus Lievestuoreella 19.7.2017
- L2017-03 Laskeutuneen liikennelentokoneen ajautuminen ulos kiitotien päästä Helsinki-Vantaan lentoasemalla 11.7.2017
- L2017-02 Ultrakevyen lentokoneen onnettomuus Helsingin Laajasalossa 30.5.2017
- L2017-01 Kannettavan tietokoneen palo liikennelentokoneen matkustamossa 7.3.2017

1 luku Yleiset säännökset

5§

Tutkinnan sisältö

Turvallisuustutkinnassa selvitetään tapahtumien kulku, syyt ja seuraukset sekä tehdyt pelastustoimet ja viranomaisten toiminta.

Tutkinnassa selvitetään erityisesti, onko turvallisuus otettu riittävästi huomioon onnettomuuteen johtaneessa toiminnassa sekä onnettomuuden tai vaaran aiheuttajina taikka kohteina olleiden laitteiden ja rakenteiden suunnittelussa, valmistuksessa, rakentamisessa ja käytössä.

Lisäksi selvitetään, onko johtamis-, valvonta- ja tarkastustoiminta asianmukaisesti järjestetty ja hoidettu. Tarvittaessa on myös selvitettävä mahdolliset puutteet turvallisuutta ja viranomaisia koskevissa säännöksissä ja määräyksissä.

1 luku Yleiset säännökset

5§

Tutkinnan sisältö

Turvallisuustutkinnassa selvitetään tapauksen syyt ja seuraukset sekä...

Syillä tarkoitetaan erilaisia tapahtuman taustalla olevia tekijöitä ja siihen vaikuttavia välittömiä tai välillisiä seikkoja.

Lisäksi selvitetään tapauksen syyt ja seuraukset sekä... ja määräyksissä.

1 luku Yleiset säännökset

1§

Turvallisuustutkinnan tarkoitus

Turvallisuustutkinnan tarkoituksena on yleisen turvallisuuden lisääminen, onnettomuuksien ja vaaratilanteiden ehkäiseminen sekä onnettomuuksista aiheutuvien vahinkojen torjuminen.

Turvallisuustutkintaa ei tehdä oikeudellisen vastuun kohdentamiseksi.

1 luku Yleiset säännökset

1§

Yleisen turvallisuuden lisäämisellä tarkoitetaan esimerkiksi ihmisen hengen ja terveyden sekä ympäristön ja omaisuuden suojaamista.

Turvallisuustutkintaa ei ole vastuun kohdentamiseksi.

3 luku Tutkinta

17§

Tutkinnan aloittaminen

Onnettomuustutkintakeskus päättää turvallisuustutkinnan aloittamisesta sekä siitä, missä laajuudessa tutkinta tehdään. Edellä 2 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitetusta onnettomuudesta tehdään turvallisuustutkinta, jos se on tarpeen tutkinnan 1 §:ssä säädetyn tarkoituksen kannalta.

Harkittaessa tutkinnan aloittamista otetaan lisäksi huomioon:

- 1) onnettomuuden vakavuus ja laatu;
- 2) vastaavien onnettomuuksien toistuvuus ja uusiutumisen todennäköisyys;
- 3) turvallisuutta valvovien viranomaisten, asiaan osallisten ja muiden pyyntö tutkinnan suorittamiseksi;
- 4) onko tutkinnassa saatavissa merkityksellistä turvallisuustietoa;
- 5) aiheuttiko onnettomuus vaaraa usealle ihmiselle samanaikaisesti;
- 6) tutkiiko muu toimija onnettomuuden.

Onnettomuustutkintakeskus vastaa turvallisuustutkinnan aloittamisesta, jos onnettomuudessa on osallisena merionnettomuusdirektiivin 3 artiklassa tarkoitettu ro-ro-alus tai suurnopeusmatkustaja-alus ja onnettomuus tapahtuu Suomen aluevesillä tai alus on viimeksi käynyt Suomessa.

Tutkia - tutkija

- Verbi on ”tutkia” ja tekijä on ”tutkija”, mutta tutkinta ja tutkimus eivät ole veljeksiä
- Sukulaisia ne kyllä ovat
 - Pikkuserkkuja korkeintaan...

Tutkia - tutkija

- Verbi on ”tutkia” ja tekijä on ”tutkija”,
tutkinta ja tutkimus eivät ole

tutkinta vs. tutkimus

– Pikkuserkkujä...

Tutkintamuodot

Turvallisuustutkinta

Esitutkinta

Poliisitutkinta

6 luku Erinäiset säädökset

42§

Yhteistyö ja virka-apu

Tutkintatoimia voidaan tehdä yhteistoiminnassa samassa asiassa esitutkintaa tai kuolemansyyn tutkintaa tekevän viranomaisen kanssa siinä laajuudessa kuin Onnettomuustutkintakeskus katsoo yhteistoiminnan olevan tarkoituksenmukaista turvallisuustutkinnan kannalta.

Onnettomuustutkintakeskuksella on oikeus saada pyynnöstä poliisilta virka-apua turvallisuustutkinnassa ja sen turvaamisessa.

Viranomaisen on Onnettomuustutkintakeskuksen tai 5 luvussa tarkoitetun tutkintaryhmän pyynnöstä tehtävä toimivaltaansa kuuluvia, tutkinnan tarkoituksen kannalta välttämättömiä selvityksiä ja tutkimuksia, joita keskus tai tutkintaryhmä ei voi itse tehdä, sekä annettava niille muutakin niiden tarvitsemaa virka-apua.

OTKESin ja tutkintaa tekevän toimivalta

- päästä onnettomuuspaikalle sekä tutkia siellä onnettomuuteen liittyviä esineitä, laitteita ja rakenteita
- määrätä onnettomuuspaikka eristettäväksi sekä kieltää onnettomuudessa surmansa saaneiden pois viemisen tai siirtämisen
- onnettomuuspaikalla olevia esineitä ja muuta aineistoa, joilla saattaa olla merkitystä tutkinnassa, ei saa ilman Onnettomuustutkintakeskuksen lupaa hävittää, viedä pois eikä liikutella
- saada salassapito-säännösten estämättä maksutta tarvittavat tiedot ml. viranomaisten sisäinen ohjeistus
- ottaa haltuun ja tarkastaa esineitä ja asiakirjoja
- oikeus päästä kulkuvälineisiin, toimitiloihin ja muihin tiloihin sekä alueille, jos siten voidaan saada tarpeellista tietoa turvallisuustutkinnassa
- kuulla onnettomuuteen osallisia, asiantuntijoita ja jokaista, jolta voidaan olettaa saatavan tutkinnassa tarvittavia tietoja.

Kts. turvallisuustutkintalaki 525/2011 §§ 19-23

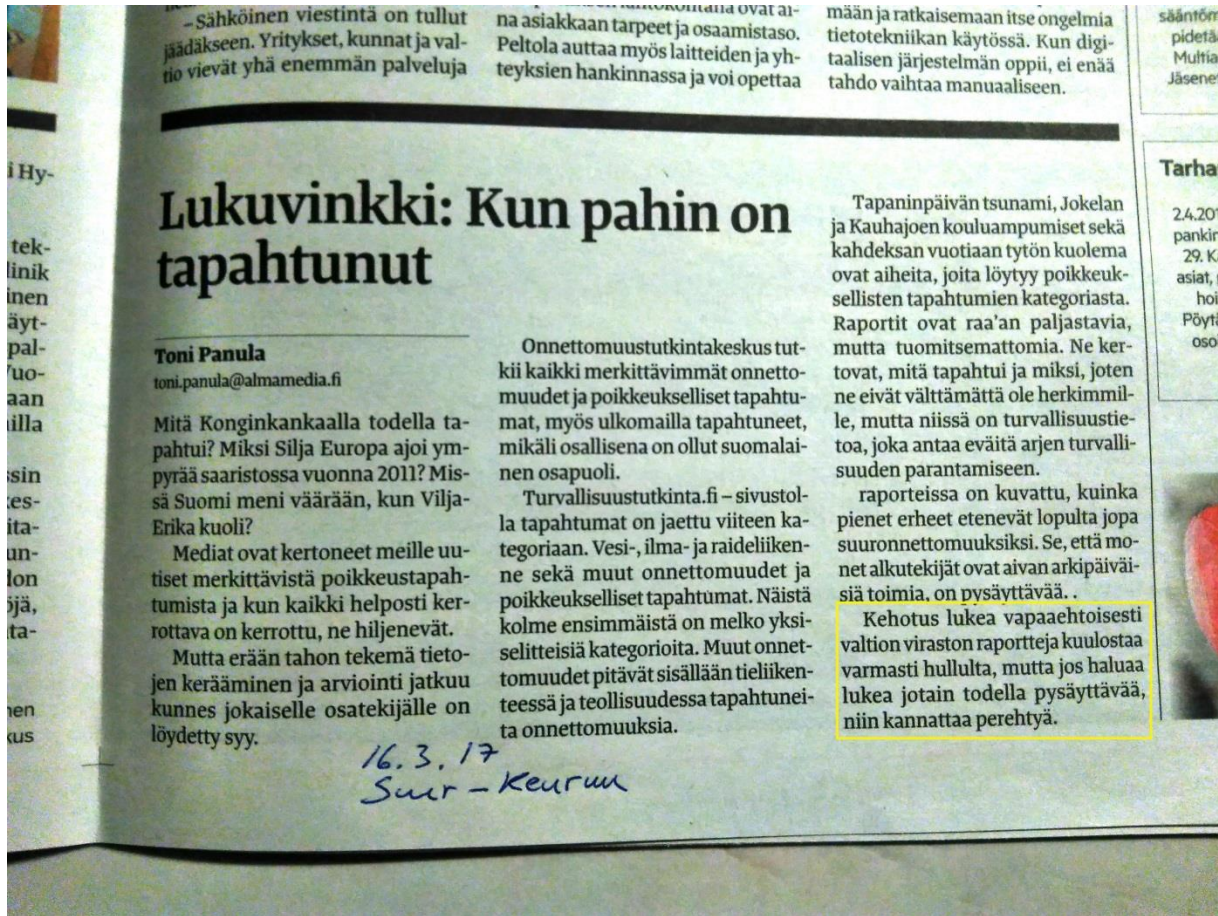

Onnettomuuksien tutkinnan vaikuttavuus

- Tutkinta kiinnittää huomiota asioihin ja
- turvallisuussuositusten avulla saadaan turvallisuutta parannettua pienin askelin.

Toimittaja Toni Panula (Alma Media, 16.3.2017) Onnettomuustutkintakeskuksen tutkintaselostuksista

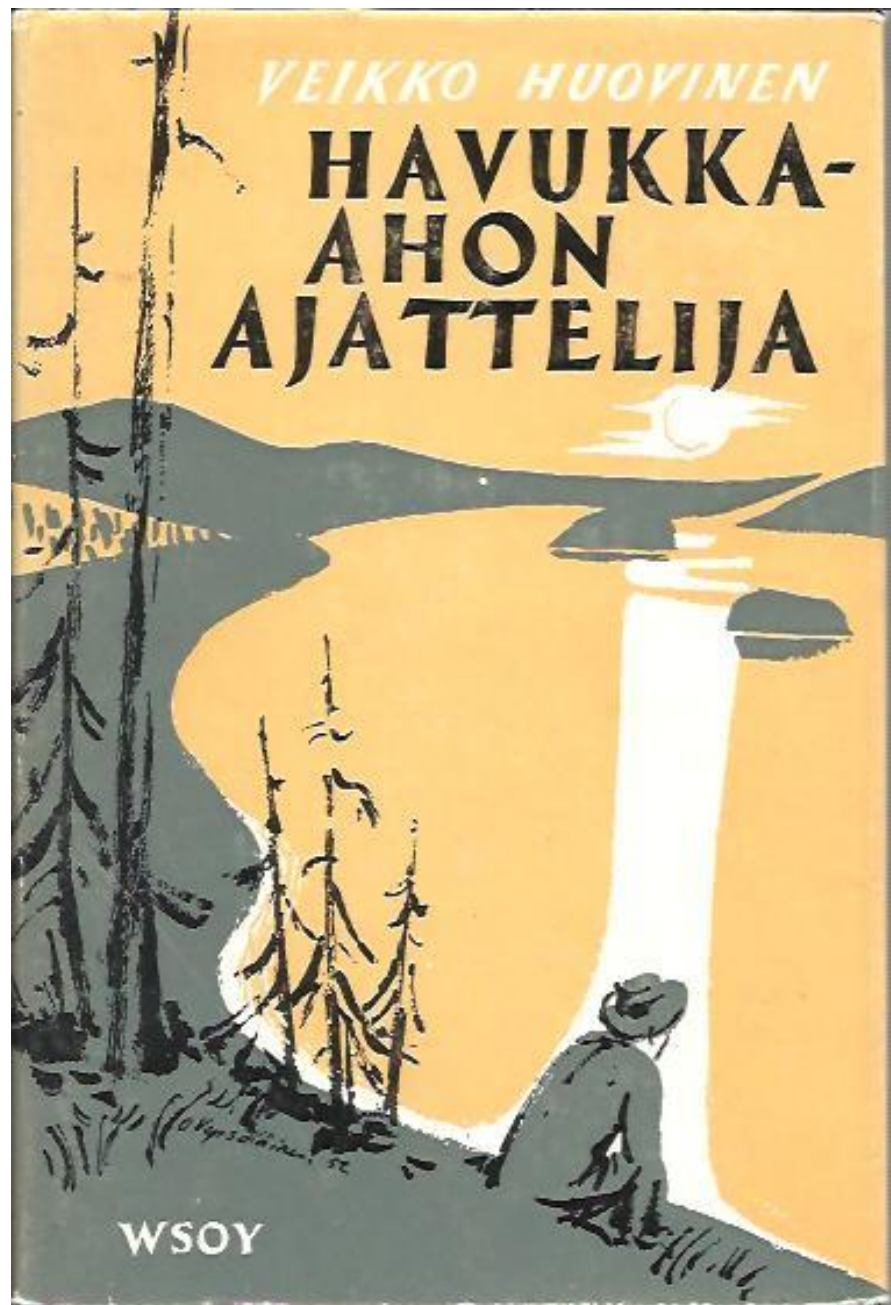

Toimittaja Toni Panula (Alma Media, 16.3.2017)
Onnettomuustutkintakeskuksen tutkintaselostuksista

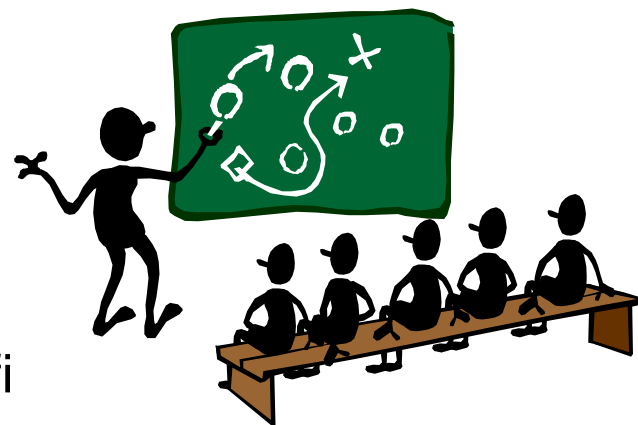
”Raportit ovat raa’an paljastavia, mutta tuomitsemattomia. Ne kertovat, mitä tapahtui ja miksi, joten ne eivät välttämättä ole herkimmille, mutta niissä on turvallisuustietoa, joka antaa eväitä arjen turvallisuuden parantamiseen.

Kehotus lukea vapaaehtoisesti valtion viraston raportteja kuulostaa varmasti hullulta, mutta jos haluaa lukea jotain todella pysäyttävää, niin kannattaa perehtyä.”

Kiitos!

veli-pekka.nurmi@om.fi